

9

Doç. Dr. Evşen NAZİK
Dr. Ebru GÖZÜYEŞİL

CİNSEL YOLLA BULAŞAN HASTALIKLAR VE KORUNMA YOLLARI

Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar (CYBH) sık görülmeleri, ciddi komplikasyonlara neden olmaları ve önemli ekonomik kayıplara yol açmaları nedeniyle gerek gelişmiş, gerekse gelişmekte olan ülkeler için önemli bir halk sağlığı sorunudur. Dünya Sağlık Örgütü 2015 verilerine göre, her gün 1 milyondan fazla kişinin CYBH ile enfekte olduğu, 357 milyon kişinin sifiliz, gonore tanısı aldığı ve en önemlisi HIV/AIDS oranlarının her geçen gün arttığı bildirilmektedir. Bu hastalıkların tüm dünyada görülme sıklığının artmasına neden olan pek çok etken bulunmaktadır. Bunlar; gelişen teknoloji ve sosyoekonomik düzeyin yükselişi sonucunda toplumlarda hızlı bir değişimin yaşanması, özellikle gelişmekte olan ülkelerde CYBH'ler hakkında farkındalığın ve cinsel eğitim programlarının yetersiz olması, tanı ve tedavinin sıklıkla ertelenmesi ya da yetersizliği, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde cinsel ilişki yaşının giderek küçülmesi, cinsel eş sayısındaki artış, seyahat olanaklarının yaygınlaşması ve kondom dışı doğum kontrol yöntemlerinin kullanımında artış olarak sıralanabilir.

En yaygın bulaşma şekli korunmasız cinsel ilişki olan, genellikle cinsel organlarda akıntı, yara ve/veya siğil gibi belirtiler gösteren ancak sıklıkla hiçbir belirti ve bulgu vermeksizin seyreden bir grup hastalık CYBH adı altında toplanmaktadır. Sayıları 30'u aşan bakteri, virüs ve parazit CYBH'ye neden olmaktadır. Bu hastalıklar genellikle korunmasız vajinal, oral veya anal ilişki sonucu ortaya çıkan, gebelikte anneden bebeğe geçebilen, kan ve vücut salgılarıyla da bulaşabilen hastalıklardır. CYBH'ler bakteriyel, viral, fungal, protozoo ve parazitler olarak sınıflandırılmaktadır (Tablo 9.1).

Kaynaklar

1. T.C. Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar (CYBE/HIV/AIDS) Katılımcı Kitabı, Ankara, 2009:22-85.
2. Balkaya NA. Üreme Sistemi Enfeksiyonları ve Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar, Şirin A, Kavlak O, Kadın Sağlığı, Bedray Basın Yayıncılık, İstanbul, 2008: 347-408.
3. Zarakolu IP. Cinsel Yolla Bulaşan İnfeksiyonlar. Hacettepe Tıp Dergisi 2006; 37:21-34.
4. World Health Organization, Sexually Transmitted Infections (STIs) Erişim: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/75838/1/WHO_RHR_12.31_eng.pdf Erişim tarihi: 16.07.2016
5. Aral SO, Over M, Manhart L, Holmes KK. Sexually Transmitted Infections, Jamison DT, Breman JG, Measham AR et al. Disease Control Priorities in Developing Countries, 2nd Edition, Oxford University Press; 2006: 311-330.
6. Nasir JA, Imran M, Chohan AA, Zaidi SAA. Sexually Transmitted Infections; Trends and Differentials. Professional Med J 2015;22(10): 1226-1231.
7. T.C. Sağlık Bakanlığı HIV/AIDS Veri Tabloları, Erişim: http://www.hatam.hacettepe.edu.tr/veriler_Haziran_2014.pdf Erişim tarihi: 18.07.2016
8. Pollack LM, Boyer CB, Weinstein ND. Perceived Risk for Sexually Transmitted Infections Aligns With Sexual Risk Behavior With the Exception of Condom Nonuse: Data From a Non-clinical Sample of Sexually Active Young Adult Women. Sexually Transmitted Diseases 2013; 40(5):388-394.
9. Demir G, Şahin TK. Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Konusundaki Bilgileri. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi 2014; 4(3): 19-24.
10. Ghanem KG, Tuddenham S. Screening for Sexually Transmitted Infections, Erişim: <http://www.uptodate.com/contents/screening-for-sexually-transmitted-infections> Erişim tarihi: 19.07.2016
11. Taşkın L. Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği. Akademisyen Kitabevi, Ankara, 2016: 689-715.
12. Zarakolu P, Alp Ş, Yağcı S. Ankara İlinde Kayıtlı Seks Çalışanı Kadınlarda İyileştirilebilir Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonların Sıklığı. Mikrobiyol Bul 2010; 44: 117-121.
13. Bulaşıcı Hastalıkların Laboratuvar Tanısı için Saha Rehberi, Sifiliz, Erişim: <http://mikrobiyoloji.thsk.saglik.gov.tr/ums/S-S/Sifiliz.pdf> Erişim tarihi: 19.07.2016
14. Pontari MA. Sexually Transmitted Diseases, Wein AJ, Campbell-Walsh Urology, 11th Edition, Elsevier Publishing; 2016: 371-386.
15. Avcı GA, Bozdayı G. İnsan Papilloma Virüsü. Kafkas J Med Sci 2013; 3(3):136-144.
16. Sexually Transmitted Disease, Erişim: <http://emedicine.medscape.com/article/214737-overview> Erişim tarihi: 18.07.2016
17. Nobay F, Promes SB. Sexually Transmitted Disease, Tintinalli JE, Tintinalli's Emergency Medicine A Comprehensive Study Guide, 7TH Edition, Mc Graw Hill Medcal; 2011: 989-999.
18. Williams TL. The Sexually Transmitted Disease, Edward B, , Rick K, Conn's Current Therapy, Elsevier Publishing; 2016:955-968.
19. Gonore Gonococcal Infections in Adolescents and Adults, Erişim: <http://www.cdc.gov/std/tg2015/gonorrhea.htm> Erişim tarihi: 18.07.2016
20. Tabak F. Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar, İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Sempozyum 2002; 31: 233-242.
21. Gonore, Erişim: <http://turkdermatoloji.org.tr/media/files/file/GONORE.pdf> Erişim tarihi: 18.07.2016
22. Türkiye Hepatit B Yol Haritası Erişim: <http://www.vhsd.org/files/file/rehberler/TKADHepatitB.pdf> Erişim tarihi: 19.07.2011
23. Hepatit B, Erişim: <http://bilheal.bilkent.edu.tr/aykonu/AY2002/October2002/heptb.htm> Erişim tarihi: 19.07.2011

24. Şahin NH, Bilgiç D. Üreme Sistemi İnfeksiyonları, Beji NK, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2015: 97-108.
25. Avcı İA. Enfeksiyon Hastalıkları, Göktuğ Yayıncılık, Samsun, 2007:190-235.
26. Genital Herpes - CDC Fact Sheet, Erişim: <http://www.cdc.gov/std/herpes/stdfact-herpes.htm>
Erişim tarihi: 20.07.2016
27. Serdaroğlu S. Genital Ülserler, İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Sempozyum 2008; 61: 183-200.
28. World Health Organization/WHO (2015b). Global Strategy For The Prevention And Control of Sexually Transmitted Infections: 2006–2015.
29. http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/43853/1/9789241563475_eng.pdf.
30. Bulaşıcı Hastalıklar Daire Başkanlığı İstatiksel Verileri : Sifilis - Vaka Sayısı, Morbidite ve Mortalite Hızlarının Yıllara Göre Dağılımı
31. <http://www.thsk.gov.tr/component/k2/bulasici-hastaliklar-daire-baskanligi-istatiksel-veriler.html>
32. Hicks CB, Clement M. Syphilis: Epidemiology, pathophysiology, and clinical manifestations in HIV-uninfected patients. Up To Date, 2016.
33. Ulusal Mikrobiyoloji Standartları. Sifilizin (Treponema pallidum enfeksiyonunun) Mikrobiyolojik Tanısı 2015
34. Norwitz ER, Hicks CB, Syphilis in pregnancy. Up To Date, 2016
35. Centers for Disease Control and Prevention. Sexually Transmitted Disease Surveillance 2014. Atlanta: U.S. Department of Health and Human Services; 2015.
36. Ghanem KG. Clinical manifestations and diagnosis of Neisseria gonorrhoeae infection in adults and adolescents. Up To Date, 2016
37. Ulusal Mikrobiyoloji Standartları. Gonorenin (Neisseria gonorrhoeae enfeksiyonu) Mikrobiyolojik Tanısı 2015
38. Türkiye Kronik Viral Hepatit Tanı ve Tedavi Rehberi 2015
39. Kurt H, Gündeş S, Geyik MF. Enfeksiyon Hastalıkları. Nobel Tıp Kitabevleri Ltd. Şti. İstanbul 2013.